

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 07/06/2019ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ**
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**A1. Περίληψη:****Θεματικό Κέντρο:**

Ο δοκιμιογράφος στο δοθέν κείμενο αναλύει/εντοπίζει τις αντιθετικές εκείνες ιδεολογίες που κατά τη σύγκρουσή τους διαμορφώνουν τη δημοκρατία.

Θεματικοί Άξονες του Κειμένου:

- 1) Ο συγγραφέας αφορμάται από την άποψη των νέων, ότι η λειτουργία της δημοκρατίας ως ένα τυπικό σύστημα εμποδίζει την δραστηριοποίηση των πολιτών, για να απαριθμήσει τα ιδανικά της δημοκρατίας.
- 2) Αρχικά, προσδιορίζει ως πρώτο ιδανικό της δημοκρατικής λειτουργίας του κράτους, την ανοχή στο διαφορετικό και όχι το φανατισμό σε συγκεκριμένες ιδέες.
- 3) Στη συνέχεια, δίνει έμφαση στο ιδανικό της ειρηνικής εναλλαγής των κυβερνόντων, όπως διαμορφώνεται σε μια πολιτισμένη κοινωνία από το δημοκρατικό πολίτευμα.
- 4) Τονίζει τη σπουδαιότητα της ελεύθερης μετάδοσης ιδεών και νοοτροπιών με σημαντικότερο παράδειγμα την ισότητα των δύο φύλων.
- 5) Ακόμη, καταγράφει τους αιματηρούς πολέμους του παρελθόντος, γεγονότα που αποδεικνύουν την αδήριτη ανάγκη για επικράτηση δημοκρατικών αρχών.
- 6) Τέλος, προκείμενου να διατηρηθεί η συνοχή στην ανθρωπότητα πρέπει να επικρατήσει η λογική και να συνειδητοποιηθεί η κοινή συλλογικότητα.

B1. α→Σ, β→Λ, γ→Σ, δ→Σ, ε→Λ**B2α.**

- Τρίτη παράγραφος: «Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του **Κάρλ Πόπερ**».
- Πέμπτη παράγραφος: «Στο έργο του *Φιλοσοφία της Ιστορίας* ο **Χέγκελ** χαρακτήρισε την ιστορία ως «απέραντο σφαγείο».

β. Ενισχύει την αξιοπιστία του πομπού και προσδίδει εγκυρότητα στο λόγο.

- Ο Κάρλ Πόπερ ενισχύει την ιδεολογική σύγκρουση ανάμεσα στη βία και στην ειρηνική εναλλαγή κυβερνήσεων.
- Ο Χέγκελ τονίζει ότι η ιστορία του ανθρώπου αποδεικνύεται ως ιστορία αλληλοσφαγής.

B3α.

- 1) διδαχή = διδασκαλία, νουθεσία, συμβουλή
- 2) χλευασμού = εμπαιγμού, ειρωνείας, κοροϊδίας
- 3) συμβίωσης = διαβίωσης, συνύπαρξης, συμπόρευσης
- 4) αντιπολιτεύεται = αντιστρατεύεται, αντιμάχεται, αντιπολιτεύεται

β. 1) μεταφορική/συνυποδηλωτική/ποιητική λειτουργία της γλώσσας
απόδοση σημασίας: **γεμάτη πολέμους/ πεδίο αιματοχυσίας**

2) μεταφορική/συνυποδηλωτική/ποιητική λειτουργία της γλώσσας
απόδοση σημασίας: **μας καθοδηγεί**

B4α.

1. υποτακτικός λόγος (τέταρτη παράγραφος):

- «Μόνο η δημοκρατία... της θέσης μας».
- «Οι τυπικοί κανόνες... χρήση βίας».

2. προφορικότητα στο ύφος (πρώτη παράγραφος):

- χρήση α' ενικού προσώπου: «άκουσα» (1^η παράγραφος)
- χρήση α' πληθυντικού προσώπου: «πάrouμε» (1^η παράγραφος), «συναντάμε» (2^η παράγραφος)
- χρήση μεταφορών: «ιδεολογικές συγκρούσει» (1^η παράγραφος), «αμείλικτων θρησκευτικών πολέμων», «τυφλή πίστη» (2^η παράγραφος)
- χρήση ερωτημάτων: «Αφού η δημοκρατία είναι κατά κύριο λόγο... απεριθμήσουμε;» (1^η παράγραφος), «Πώς όμως μπορεί να γίνει... κοινό πεπρωμένο;» (6^η παράγραφος)

β. Η παρένθεση χρησιμοποιείται επεξηγηματικά/ αποσαφηνιστικά/ διευκρινιστικά στο «ιδανικό της αδελφότητας», το οποίο αναφέρεται πριν από την παρένθεση.

γ. Είδος σύνταξης: **Ενεργητική Σύνταξη**

Μετατροπή σε **Παθητική Σύνταξη**: «Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπεται μόνο από τη δημοκρατία».

Γ1. Παραγωγή Λόγου

Παρατήρηση: οι παρακάτω απαντήσεις είναι ενδεικτικές. Οποιαδήποτε άλλη απάντηση επαρκώς τεκμηριωμένη θεωρείται αποδεκτή.

Επικοινωνιακό Πλαίσιο: **άρθρο (απαιτείται τίτλος)**

Ενδεικτικός τίτλος: Πολίτες σε δράση

Ενδεικτικός Πρόλογος:

Στο πλαίσιο μιας σύγχρονης, ταχύτατα αναπτυσσόμενης και διαρκώς μεταβαλλόμενης κοινωνίας όπου ο θεσμός της δημοκρατίας και οι αξίες της συχνά βρίσκονται σε κρίση, η δικαιοσύνη εκμηδενίζεται και το δίκαιο της πυγμής υπερτερεί, ο πολίτης καλείται να αναλάβει δράση. Οι καθημερινές του ενέργειες είναι εκείνες, οι οποίες θα αποκαταστήσουν τη δημοκρατία μεταδίδοντας τις αξίες που η ίδια πρεσβεύει.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ:

1^ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Αναλυτικότερα:

- Η τήρηση του συντάγματος μέσω του οποίου κατοχυρώνονται οι ελευθερίες και τα δικαιώματα του πολίτη, ενώ παράλληλα προστατεύονται τα συμφέροντά του (σεβασμός στους κανόνες δικαίου και τήρηση των νόμων, διεκδίκηση αξιοκρατίας, σεβασμός στη δημόσια περιουσία και στα δημόσια αγαθά).
- Άσκηση δικαιώματος της ψήφου. Μέσω της δημοκρατικής διαδικασίας των εκλογών ο πολίτης συμμετέχει ενεργά και άμεσα στη διατήρηση ή μη του δημοκρατικού θεσμού μέσω των αντιπροσώπων που εκλέγει.
- Στάση μετριοπάθειας και ανεκτικότητας απέναντι στο διαφορετικό με την αποφυγή δογματισμού, φανατισμού, του σεβασμού απέναντι στον άλλο και την προσπάθεια αξιοποίησης του γόνιμου διαλόγου, ως μοναδικού τρόπου επίλυσης τυχόν διαφορών.
- Υπεράσπιση των δικαιωμάτων των συμπολιτών σε περίπτωση που αυτά καταστρατηγούνται, προσφυγή στο νόμο ή σε θεσμούς που προασπίζουν τα δικαιώματά του, συμμετοχή σε διαδηλώσεις υπέρ αυτών.
- Διαρκής ενημέρωση για τα κοινωνικοπολιτικά δρώμενα με συνακόλουθη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών. Απαίτηση από τα ΜΜΕ να προβάλλουν αντικειμενικές και όχι προπαγανδιστικές ειδήσεις. Γενικότερη αντίσταση σε προσπάθειες ετεροκατεύθυνσης.

Μεταβατική περίοδος

Για να μπορέσουν όμως οι άνθρωποι να λειτουργήσουν ως φορείς δημοκρατικού ήθους, το σχολείο οφείλει μέσω συντονισμένων δράσεων να διαμορφώσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τους εκκολαπτόμενους πολίτες.

2^ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

- Καλλιέργεια συλλογικής συνείδησης και μύηση σε βασικές αρχές αναγκαίες για τη θεμελίωση της δημοκρατίας, όπως ο σεβασμός, η ελευθερία, η αλληλεγγύη, η ισότητα. Η εντύπωση σε αυτές τις αξίες μέσω της εκπαιδευτικής πράξης θα δώσει στο νέο τα απαραίτητα εφόδια, ώστε να διαμορφώσει το δημοκρατικό του ύφος.
- Ενίσχυση του διαλόγου. Με την καλλιέργεια αυτού οι νέοι θα αντιληφθούν την αξία του σεβασμού στη διαφορετική άποψη. Κατ' επέκταση θα ενισχύσουν την επιχειρηματολογία τους, θα διευρύνουν τους πνευματικούς και γνωσιακούς ορίζοντές τους και έτσι θα θεμελιώσουν τις βάσεις πάνω στις οποίες θα μπορούν να στηριχθούν για την ουσιαστική ενασχόλησή τους με τα κοινά.
- Το πρόγραμμα σπουδών οφείλει να δώσει έμφαση σε μαθήματα που παρέχουν γενικές και ιστορικές γνώσεις, όπως το μάθημα πολιτικής παιδείας και ιστορίας, τα οποία διαμορφώνουν τη λειτουργία της δημοκρατίας. Ο νέος αναπτύσσει την κριτική του σκέψη και μπορεί να συμμετάσχει ενεργά στο πολιτικό, εθνικό και ευρωπαϊκό «γίγνεσθαι», ως υπεύθυνος δημοκρατικά σκεπτόμενος πολίτης.
- Παροχή ίσων ευκαιριών για όλους. Το σχολείο οφείλει όχι μόνο να διδάσκει, αλλά και να αποτελεί πρότυπο φορέα δημοκρατικού ήθους. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να αποτελούν παράδειγμα φιλελεύθερου, δημοκρατικού και ευαισθητοποιημένου ανθρώπου, που θα εφαρμόζει την αξιοκρατία σε κάθε πτυχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Διοργάνωση εκπαιδευτικών ημερίδων/σεμιναρίων/ομιλιών, όπου ο νέος θα έχει την ευκαιρία, τόσο να εκφραστεί για τη δημοκρατία και την αξία της, όσο και να αφουγκραστεί το λόγο ειδικών/πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι θα εμψύχουν το δημοκρατικό φρόνημα.

Ενδεικτικός Επίλογος:

Επιλογικά, η δημοκρατία θεωρείται μέχρι σήμερα το ύψιστο των πολιτευμάτων εφόσον διαφυλάσσει αφενός τα δικαιώματα του πολίτη και αφετέρου θέτει τις βάσεις για ουσιαστική πρόοδο και ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Επομένως, ο ενεργός πολίτης παράλληλα με το σχολείο αποτελούν την αφετηρία της διάδοσης και διαφύλαξης των ιδανικών της δημοκρατίας.

Καλή επιτυχία !!!

Επιμέλεια απαντήσεων:

Γρινιεζάκη Μαρία
Κονσολάκη Ελευθερία
Μοσχολάκη Στέλλα